

ІНСТИТУТ ЛІТЕРАТУРИ ІМ. Т. Г. ШЕВЧЕНКА НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ

БІБЛІОТЕКА
СВІТОВОЇ
ЛІТЕРАТУРИ

Педро
КАЛЬДЕРОН
де ла Барка

СТІЙКИЙ ПРИНЦ
▪
ДАМА-ПРИМАРА

П'єси

*Переклад з іспанської
Сергія Борщевського*

ХАРКІВ
«ФОЛІО»
2013

ДІЙОВІ ОСОБИ

Король Феса.

Фенікс, його донька.

Мулей, воєначальник маврів.

Тарудант, король Марокко.

Селім, прислужник.

Естрелья

Роза

Зара

} служниці Фенікс.

Фернандо, португальський принц.

Енріке, португальський принц, брат Фернандо.

Альфонсо, король Португалії.

Дон Хуан Коутінью, старий воїн.

Бріто, блазень.

Раби.

Дія відбувається у місті Фесі і в околицях Танжера.

ДІЯ ПЕРША

З'являються два раби і Зара.

Зара

Заспівайте-но, раби,

Хай почує юна пані

В королівській почивальні

Пісню розпачу й журби.

Нашу Фенікс розважає

Ваш сумний і ніжний спів.

1-й раб

Та хіба ж пісні рабів

І кайданів дзвін, що крає

Серце, сповнене розпуки,
Розважати можуть?

Зара

Вас

Слухає вона весь час.
Тож співайте.

2-й раб

Наші муки,

Заро, примхи злої долі
Ти примножуєш. Повір,
Здатний тільки дикий звір
Розважатися в неволі.

Зара

Ви ж співали, і не раз.

2-й раб

Ми співаємо заради
Не розваги, а розради.

Зара

Тож виконуйте наказ.

Раби

(співають)

Все часові підвладне,
Усе змагає він,
Все змінює довкола
Років безжальний плин.

З'являється Роза.

Роза

Годі співів! Геть ідіть!
Вам тут бути не годиться:
Наша Фенікс яснолиця
З'явиться сюди за мить,
Неповторна і чарівна,
Наче вранішня зоря.

Раби йдуть, і в супроводі служниць з'являється Фенікс.

Естрелья
Ти вже тут, красо моя!

Зара
Не світанок, ти єдина
Пахощі даруєш саду,
І тебе вітає він;
Білим робиш ти жасмин,
Пурпуровою — троянду.

Фенікс
Люстро дай мені.

Естрелья
Дарма,
Люба Фенікс, відшукати
Сподіваєшся ти вади
Там, де зроду їх нема.

(Подає люстро.)

Фенікс
Від краси яке пуття
Там, де щастя обминає
І ніщо не звеселяє
Молоде моє життя?

Селім
Що з тобою?

Фенікс
Щойно б тільки
Відгадати я могла,
В чім причина цього зла,
Я знайшла б од нього ліки.
Саме в тому вся печаль:
Я не знаю, що зі мною —
Нині тугою страшною
Обернувсь вчорашній жаль.
Я у почуттях своїх

Розібратися не в змозі:
Серце нидіє в тривозі.

Зара

Раз од прикростей таких
Не зціляє душу сад,
Що дарує юній днині
Пряні пахощі жасминні,
Пурпур звабливих троянд,
Вийди в море: човен твій,
Наче сонця колісниця,
В синіх хвилях заіскриться.

Роза

І промовить сад сумний:
Зайнялось на світ лишень,
І одразу сонце ясне
У безодні моря гасне —
О, який короткий день!

Фенікс

Не розвіє сум і горе
Цей затятий лютий спір,
Що його з прадавніх пір
Суходіл ведуть і море,
Не шкодуючи зусиль
В суперечці повсякчасній:
Хвилі, мов квітник прекрасний,
Квіти, наче море хвиль.
Чує заздрий сад в журбі,
Як морський прибій гуркоче,
І наслідувати хоче
Вічний рух його й собі,
І дарує аромат
Вітру, що квітки гойдає,
І на море враз безкрає
Обернутись прагне сад.
Ну, а море, далебі,
Дивиться на сад, невтїшне,
І таке ж барвисте й пишне
Хоче бути і собі.

Так зійшлися між собою
Дві стихії — синь морська
Й буйна зелень квітника —
Для запеклого двобою.
Звиклі до постійних звад,
Водночас подібні й різні:
Сад — то море квітів грізне,
Море — хвиль пінистий сад.
Та не зможуть допомгти,
Не розрадять щире горе
Небо, суходіл і море.

Зара

Глибоко страждаєш ти!
З'являється король із портретом.

Король

Сподіваюсь, образ цей
Розжене дівочий смуток,
В ньому знайдеш порятунок,
Радість для своїх очей.
Хай же приводом для втіх
Стане цей портрет інфанта
Марокканців — Таруданта:
Кидає до ніг твоїх
Він корону. Руку й серце
Пропонує. Я за мить
Зрозумів: посол мовчить,
Бо про шлюб в посланні йдеться.
Я цю звістку радий чути
Ще й тому, що він своїх
Десять тисяч верхових
Дасть нам для взяття Сеути.
Не соромся, люба доню,
Судженому віддаси
Посаг юної краси,
Зятю я — віддам корону.

Фенікс

О Аллах!

ЗМІСТ

«Великий театр світу»: життя і творчість Педро Кальдерона де ла Барки. <i>Тетяна Рязанцева</i>	3
СТІЙКИЙ ПРИНЦ. <i>Трагедія на три дії</i>	19
ДАМА-ПРИМАРА. <i>Комедія</i>	117
Примітки. <i>Тетяна Рязанцева</i>	245